Ч. 204 (14.101). Львів, субота 3. серпня 1935. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Міліоновий збут паперців і туток „КАЛИНА" говорить за високу якість і дешеву ціну!

Кінець православія в СССР.

„Православная Русь", „церковно-народний орган православного движенія в зарубежной Руси" (ч. 10.), повідомляє:

Московський відділ для боротьби з релігією під проводом М. Ґоркого і В. Н. Львова явився у представника патріяршого престола митр. Сергія і зажадав застановлення діяльности патріяршого синода. Безбожники захопили канцелярію митрополита Сергія і його архіви та на місці заявили, що закривають його орґан „Московскія Патріярхія" й інші епарх. видавництва.

Як відомо на конґресі безбожників у Москві 30. III. ц. р. зорґанізовано спеціяльний відділ для боротьби з релігією взагалі і з православієм зокрема. До того відділу увійшли м. ін. М. Ґоркій, відомий письменник, Н. Н. Безносов (б. правосл. епископ Ников Красноярський!), В. Н. Львов (б. обер-прокурор Святішого Синоду!), Ярославський і деякі професори комуністичного університету. Три перші провідники безбожницького руху заявили прилюдно, що до 5 літ не лишать „на русской землѣ" ані одного правосл. храму, ані одного правосл. священика. Митрополитові Сергієві заборонено всякі звязки з духовними в СССР і за кордоном. Послання може оповіщувати, але тільки ті, які йому дозволить оповістити — орґанізація безбожників (!!).

Таким чином митр. Сергій остаточно відірваний від усяких звязків з церквою і в СССР і за кордоном: отверте життя правосл. церкви зведено до нулі.

90 тисяч людей вивезли на заслання по вбивстві К рова.

РИМ, 2. 8. ПАТ. В „Пополо д'Італія" з дня 1. серпня ц. р. Мусоліні оголосив статтю навязуючи до сильної акції комуністів і соціялістів. Покликуючись на матеріяли італійських соціялістів на еміґрації Мусоліні пише, що большевицький уряд вислав на заслання 90.000 людей після вбивства Кірова. Мусоліні закінчив свою статтю з іронією: „Є інший цар, який замісць називатись Микола Романов, називається Сталін".

В СССР щодня понад 30 залізничих катастроф.

МОСКВА, 2. 8. ПАТ. Офіційні вістки кажуть, що число катастроф на большевицьких залізницях постійно зростає. На полудньово-східній залізниці було в травні 986 катастроф, у червні 1080. На залізничім шляху Москва—Донецький Басейн було в травні 261 катастроф, у червні 399, у липні 367. На стації Ґрязі було в червні 33 катастрофи, на стаціях Ліски і Вороніж катастрофи бувають майже щодня. Головною причиною катастроф є дезорґанізація і недостача дисципліни.

Перед летом понад північним бігуном.

МОСКВА, 2. 8. ПАТ. Орґанізатор лету Москва — Сан Франціско понад північний бігун проф. Шмідт заявив закордонним журналістам, що літак „СССР О 23", яким полетить летун Леваневський, є в цілости большевицької конструкції. Летуни забирають зі собою кількість бензини обчисленої на 13.000 км., хоч траса лету не перевищає 10.000 км. Летуни заберуть теж зі собою харчів на три місяці на випадок примусового осідання у безлюдних околицях. Літак матиме дві радіостації. Звязок з літаком вдержуватимуть крім усіх північних радіостацій чотири большевицькі криголоми, які є тепер в підбігуновій околиці.

Тайні релігійні орґанізації в Туреччині.

СТАМБУЛ, 2. 8. ПАТ. Після розділу церкви від держави у Туреччині розвязано різні чернечі чини і введено гострі кари за засновування тайних орґанізацій. Проте час від часу виявляється, що фанатики магометани приєднують собі прихильників і творять секти, які ведуть не тільки релігійну, але також ворожу для держави політичну акцію. Тому влада гостро виступає проти таких сект. В останніх днях привезли до Анкари кількадесять осіб, які в однім анатолійськім селі створили тайну релігійну орґанізацію під проводом дервішів.

Арештування комуністів у Барсельоні.

МАДРИД, 2. 8. ПАТ. Зміцнена поліція у Барсельоні перевела численні арештування комуністів з різних країв, які вибрали собі столицю Катальонії за осередок своєї діяльности. В середу поліція арештувала німецького комуніста Макса Барта, якого німецький суд засудив заочно на кару смерти. Барт мав у Барсельоні будку і в ній продавав протифашистівські часописи та щоденники. В його помешканні знайшли багато комуністичного пропаґандового матеріялу.

Перед злукою китайської червоної армії з большевиками.

ТОКІО, 2. 8. ПАТ. Японська преса повідомляє з Шангаю і Тієнтсіну, що китайська червона армія, яка заняла провінцію Сечуан, намагається опанувати провінції Кансу і Шенсі, щоб наладнати безпосередній звязок зі зовнішньою Монголією через провінцію Нін-Сія. У провінції Шенсія за допомогою большевиків відкрили у Мічі військову комуністичну школу та летовище. З 23 повітів провінції Шенсія 18 находиться під впливами комуністів.

Нова поразка през. Рузвельта.

ВАШИНҐТОН, 2. 8. ПАТ. Вже третій раз палата репрезентантів завдала удар політиці през. Рузвельта відкидаючи його домагання, щоб розвязати спілки, які використовують установи публичної ужиточности (ґазівні, електрівні та інші). Більшістю 209 проти 155 голосів відкинули внесок Рейберна, який пропонував в імені уряду, щоб палата ухвалила його внесок, що його приняв уже сенат. Здогадуються, що палата репрезентантів не змінить свого становища і проєкт не стане законом у 1935. р.

Господарські знаряди, збіжжа, паша і святочна одіж — це велике майно кожного господаря, тому обезпечуйте його від огню й від крадежі з вломом у Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР", у ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА ч. 20.

Габсбурґи на овиді.

Прага, кінець липня 1935.

Під нинішню пору є два найбільш актуальні політичні питання, які не сходять зі сторінок европейської преси: італійсько-абисинський конфлікт і реставрація Габсбурґів. Останнім питанням займається головно мало-антантська преса. Нема просто дня, щоб ми тут, у Чехословаччині, не читали у всій чехословацькій пресі якоїсь спеціяльної статті, якогось інтерв'ю, чи якоїсь ревеляції на тему цього питання. Чехословацька преса нотує теж дуже точно голоси чужої преси про цю справу. Коли візьмемо під увагу відоме становище Малої Антанти, особливож Чехословаччини, до питання реставрації Габсбурґів, то таке явище стане нам зовсім зрозуміле.

Думки про те, до якої міри можна вже нині говорити про актуальність небезпеки „повороту" бувшої цісаревої Зити й Оттона до Австрії, дуже розбіжні.

Дещо більше світла в це питання вносять заяви самих леґітимістів. І так на велику увагу під цим оглядом заслуговують погляди провідника австрійських леґітимістичних монархістів бувшого посла Візнера, що він їх висказав у своїх двох розмовах, поміщених у парижській „Інформаціон" і в будапештенському „Мадяршаг".

Для австрійських леґітимістів — читаємо там — поворот Габсбурґів є постійно актуальний. Є це виключно австрійське внутрішньо-політичне питання. Австрійські монархісти вповні переконані, що ці їхні погляди покриваються цілком з поглядами австрійського уряду. Австрійські монархісти не думають про путч, як про засіб відновлення монархії, вони теж не вірять, щоб могло прийти до реставрації Габсбурґів рівночасно і в Австрії і в Мадярщині. Коли прийде момент, який на думку „заслідника" буде відповідний для ділання, австрійські монархісти будуть діяти самі і незалежно. Хоча між австрійськими й мадярськими леґітимістами є тісні звязки, то про тісну співпрацю над прискоренням реставрації не слід говорити. На думку Візнера новий т. зв. габсбурський закон в Австрії — це безумовно перший конкретний крок на шляху до реставрації. Велика частина австрійського населення є — як думає Візнер — за реставрацією. Виняток творять народні соціялісти і мала кількість марксистів. За реставрацією стоїть головно австрійське селянство, християнське робітництво, а також частина бувшого марксівського робітництва. Проти реставрації є ще нині Мала Антанта і Німеччина, але опір Малої Антанти — на погляд Візнера — вже нині дуже ослаб.

Заява Візнера незвичайно цікава. Передовсім вражає в ній думка, що реставрація монархії в Австрії залежить виключно від рішення самого Оттона — в догідному моменті. В цій думці чехословацька преса добачує підтвердження інформації, що австрійські монархісти діють у тихому порозумінні з віденським урядом і є рішені одного гарного дня поставити Европу перед доконаним фактом. Малоб це статися вже в жовтні



ц. р., коли кінчиться каденція президента Мікляса і коли прийде пора подумати про його наслідника. Чехословацька преса пише, що тоді про долю верховної влади в Австрії не буде рішати населення держави, бо більшість його висловилася і проти теперішнього режіму і проти реставрації монархії. Але ця більшість не є суцільна. На одному боці стоять т. зв. марксисти, на другому — народні соціялісти, отже два ворожі собі табори; тому то справа голови держави має вирішитись авторитативним шляхом.

Далі дуже цікавою точкою в заяві Вінера є висказ, що погляди австрійських монархістів на реставрацію Габсбургів зовсім покриваються з поглядами віденського уряду, який теж реставрацію вважає внутрішньо-політичним питанням самої Австрії. І австрійські монархісти і віденський уряд рахують, здається, на те, що їм удасться дочекати такого моменту, коли загальна европейська ситуація примусить Европу толерувати відновлення австрійської монархії. В цих своїх розрахунках обі ці чинники спираються на ті французькі, англійські й італійські політичні круги, які в майбутній реставрації Габсбургів бачать найліпший засіб проти „аншлюсу".

Лишається ще становище держав Малої Антанти. Недавні заяви в Сінаї показують, що німецькі інформації про те, що між державами Малої Антанти нема одноцілої думки про реставрацію Габсбургів, не є правдиві. Ці заяви знову підтверджували, що для Малої Антанти справа т. зв. незалежности Австрії є европейською проблемою і що її можна вирішити лиш у рямках широкої політичної концепції, до якої мав би довести пропонований середньо-европейський пакт. Чехословацька преса є теж тої думки, що Мусоліні, головна надія австрійських монархістів, не буде підтримувати змагань до реставрації і скорше чи пізніше повернеться до активної праці над реалізацією середньо-европейського пакту, до якого свого часу був так дуже „запалився".

На нашу думку, це твердження є нині передчасне, бо т. зв. австрійська політика Мусолінія залежить тепер уже виключно від того, як розвяжеться італійсько-абісинський конфлікт — а його розвязка є покищо все ще дуже й дуже непевна. Італійсько-абісинський конфлікт криє в собі багато таких несподіванок, які можуть мати вирішний вплив на ввесь комплекс т. зв. европейських питань, у цьому числі й на справу реставрації Габсбургів.

М—н.

Червоні дипльомати у Марієнбаді.

(Принагідна кореспонденція).

Марїінські Лазні, кінець липня 1935.

Кожний, хто був у Марієнбаді з певністю бачив велике й прекрасне панно у відомій каварні Fürstenhof-у, що представляє марієнбадське корсо на чудовій кольонаді коло джерела Хреста (Kreuzbrunen). У центрі численної юрби вирізняється постать короля Англії Едварда VII., який дуже любив красу Марієнбаду і його околиць. Без жадної охорони король перебував із юрбою, розмовляючи з принагідними знайомими, а вірніше незнайомими людьми.

Ці часи блискучого розвитку Марієнбаду безповоротно минули. В рубриці „промінентних" гостей місцева „Marienbader Zeitung" що раз частіше подає призвища: Суриц, посол С. С. С. Р. в Берліні, Патьомкін — посол СССР. в Парижі,.. і т. д. Марієнбад став улюбленим місцем відпочинку совітської дипльомації. В цьогорічному сезоні наїхало до Марієнбаду велике число „полпредів", „торгпредів", дипльоматичних урядовців нижчих ранг і що за тим іде — офіціяльних і неофіціяльних агентів „інотдела" ДПУ. Ці останні мають подвійне завдання охороняти видатних „полпредів", а з другої сторони — пильно стежити за кожним із совітських урядовців.

Совітського дипльомата дуже легко пізнати в Марієнбаді — і по зовнішньому вигляді (літерально: добрий кожух, не на мене шитий) і по обличчах примусово-понурих, хоч тут здавалось би не може бути примусу. На тлі безжурної усміхненої юрби Марієнбаду — совітський дипльомат кидається у вічі кожному, хоч і не всі розуміють причину цього спеціяльного вигляду, пояснюючи собі під носом „Die Russen sind schwermütig". Тимчасом переважаюча більшість совітських дипльоматів і урядовців, що тут перебувають, арійським походженням не грішать.

Вичисляючи „промінентних" гостей Марієнбаду місцева газетка не подала одного — Максима Літвінова, наркома закорд. справ і урядуючого з черги голови Ради Ліги Націй.

У пресі промайнула була коротка звістка про подорож Літвінова через Варшаву, після чого в деяких газетах (особливо чеських) появилася „телеграма" з Риму, що Літвінов перебуває в північній Італії, а ще пізніше, що він є в Парижі, де конферує з Лявалем у справі італійсько-абісинського конфлікту. Тим часом совітський „апостол" миру спокійно перебував у Марієнбаді. Власне, того самого дня, коли деякі газети виряди Літвінова до Італії зустріли ми його, коли виходив з популярної серед сіоністів місцевої реставрації після вечері (було це в пятницю) з товаристві берлінського „полпреда" Сурица і двох детективів. Без тих останніх не робить він кроку. Потім за пару днів до цього товариства прибув ще паризький „полпред" Патьомкін. Високий з рідким скудовченим волоссям, Патьомкін нагадує купця з „інтелігентної" бранжі — книгаря або антикваря.

Його берлінський колега натомість у своєму вигляді має щось подібного до біржевого маклера. Цікава подробиця — в день відкриття конгресу комінтерну в Москві (здається, 26. VII.) совітські дипльомати не виключаючи й Літвінова причепили собі в петлицях червоні квітки і так зявились серед архибуржуазної юрби, що заповнює в вечірніх годинах вулиці Марієнбаду.

Крім Сурица і Патьомкіна до сталого товариства „наркома" належать згадані два „ангели-хранителі". По чистій іронії долі один із них має аж надто українське імя — Федір Шевченко(!). У списі курацїйних гостей його професія зазначена скромно: „Mitarbeiter" (співробітник). Чий співробітник — відомо.

Ця еліта пролетарської дипльомації затрималась у чудово положеному серед ліса готелі, що має поетичну назву „Лісового Млина". Ізольований зі всіх боків готель робить враження укріпленого замку. Там відпочивають керманичі закордонної політики СССР. і напевно радять над тим, як вийти з трудної ситуації, що витворюється для репрезентанта СССР. у Раді Ліги Націй, при тім головуючого з черги у звязку із надзвичайною сесією Ради скликаною на 1. серпня в справі італійсько-абісинського конфлікту. Бо справді: „боротьба за мир" (улюблений вираз Літвінова) вимагає енергійного протиділання від... ні, а це можливе тільки при умові бодай часткового задоволення імперіялістичного апетиту Італії коштом Абісинії. Чи може репрезентант комуністичного уряду скріпити своїм підписом як голова Ради Ліги Націй такого роду розвязання справи і то саме в той день, коли Комінтерн влаштовує в цілому світі демонстрації під гаслом „геть імперіялістичну війну". День 1. VIII. є днем боротьби проти імперіялізму. Ні, справді положення шефа червоної дипльомації досить трудне. А може „захворіє" і не поїде до Женеви, продовжуючи свою приємну курацію в Лісовому Млині?...[1])

Крім „еліти" перебуває в Марієнбаді чимало другорядних величин із СССР. До таких належать і Володимир Затонський, нарком освіти Совітської України. Він не дістався до Лісового Млина, де відпочивають більші від нього, а примістився в якомусь третьорядному готелі. Відчув і він потребу курації десь закордоном у буржуазному курорті, а не на одеських лиманах. Мимоволі пригадується цинічна промова цього достойника над домовиною Скрипника, в якій напятнував свого бувшого товарища і осудив його, хоч той вже не жив і не міг боронити себе.

Видно не дуже витримують нерви „наркома" освіти, коли шукає відпочинку й удоровлення не на богатих у джерела і цілющі купелі Україні, а в найславнішому в „буржуазнім" Европі курорті.

Але й тут цікава дрібничка: У списі зазначено: Володимир Затонський — Народній Комісар, Москва. Отже, і тут дає себе знати „ленінська" національна політика — бо хоч є він „наркомом" України і живе в Києві, а за місце сталого замешкання подає Москву. І ця подробиця дуже вимовна — бо такі як цей достойник дійсно місцем сталого замешкання своєї душі і свого інтелекту мають Москву, а не Київ.

Павло Стрижень-Десницький.

[1]) Тимбільше, що як доносить тут. преса мін. Бенеш не поїде до Женеви.

Клопіт Ліґи Націй з італійсько-абісинським конфліктом.

ЛЬОНДОН, 2. 8. ПАТ. Райтер повідомляє з Аддіс-Абеби: Міністерство закордонних справ заявило, що Абісинія ніяк не згодиться, щоб Ліга Націй признала якійнебудь державі мандат над Абісинією

ВИВІЗ ЛІТАКІВ ДО АБІСИНІЇ.

ЛЬОНДОН, 2. 8. ПАТ. Міністр торговлі Рансіман заявив у палаті громад на питання одного з послів, що не бачить ніяких перешкод у вивозі летунських матеріялів до Абісинії.

ЗАТОПЛЯТЬ ІТАЛІЙСЬКЕ ВІЙСЬКО.

ЛЬОНДОН, 2. 8. ПАТ. Райтер повідомляє з Аддіс-Абеби: На випадок війни абісинці задумують збудувати греблю на ріці Вебі Шабелі та на інших ріках і затопити пустиню, щоб унеможливити наступ італійських військ, який розпічнеться від Моґадісті у Сомалі і буде посуватись здовж цих рік.

ПОЗАКУЛІСОВІ РОЗМОВИ В ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА, 2. 8. ПАТ. Публичне засідання Ради Ліги, яке мало відбутись учора в год. 5-ій пополудні, не відбулось тому, що ще не закінчились позакулісові розмови мін. Ідена, Ляваля та бар. Альойзія у справі тексту резолюції, яку мала прийняти Ліга Націй.

Міродатні брітійські кола запевняють, що брітійська й італійська делеґації не можуть дом говоритись у таких справах: Італія не годиться щоб Ліга Націй мала право наглядати і контролювати переговори між Францією, Італією та В. Британією, які підписали договір з Абісинією 1906 р.

Італія не згодиться, щоб Рада Ліги Націй розглядала цілий італійсько-абісинський конфлікт, якби переговори між В. Британією, Францією та Італією не довели до успіху.

Мін. Ляваль розмовляв телефонічно з Мусолінієм прохаючи, щоб не виступав проти брітійського проекту, щоб поладнати війну. Мусоліні мав відповісти, що цей проект дуже неясний.

ГОСТРІ НАПАДИ НА АБІСИНІЮ.

РИМ, 2. 8. ПАТ. Щоденник „Пополо д' Італія", особистий орґан Мусолінія помістив передову статтю Мусолінія про Абісинію. Мусоліні пише, що Італія осягне свою ціль „з Женевою, без Женеви або всупереч Женеві". Крім того підкреслює, що Італія мусить осягнути розвязку цілої проблеми.

Господарська політика голяндського уряду.

ПАРИЖ, 2. 8. ПАТ. „Фінансова й економічна аґенція" оголосила інтервю з голяндським прем'єром ради міністрів д-ром Колійном, який заявив таке:

Політичну крізу вдалося побороти швидко, бо в кількох днях. Тому Голяндії вдалось оминути примусову девальвацію фльорена. На випадок продовжування політичної непевности таке положення моглоб підважити господарське життя. Новий уряд рішуче продовжуватиме дотеперішню валютову політику. Якщо йде про міжнародні господарські проблеми, слід якнайскорше — говорив прем. Колійн — удоровити міжнародні торговельні взаємини і довести до міжнародньої стабілізації валют. Голяндія буде співпрацювати в усіх заходах в цій ділянці.

В обороні авторитету Церковної Влади й Духовенства.

(Заява Управи Т-ва ім. Св. Андрея у Львові).

Редакція „Батьківщини“ ч. 28. з 25. VII. ц. р. помістила під наголовком „Суспендування трьох священиків“ статейку, що насвітлює тенденційно розпорядки Церковної Влади, нашого Митрополита Кир Андрея, в справі Малої Семинарії.

Священиче Т-во ім. св. Андрея у Львові, що його завданням є між іншим боронити священиків перед прилюдними наклепами в пресі, уважає своїм святим обовязком виступити прилюдно проти обнижування авторитету нашого Князя Церкви, Ювилята Митрополита Кир Андрея, свого почесного члена, та звертається отсим до всіх своїх членів з горячим зазивом виступати рішуче проти того роду тенденційних статтей, що обнижують авторитет Церковної Влади й Духовенства, та в кожнім конкретнім випадку подавати своечасно Дирекції Т-ва ім. св. Андрея фактичний стан тенденційно насвітлюваної в пресі справи.

Посади в Малій Семинарії, згідно з принципами церковного права — це посади, що їх обсаджує та зміняє залежно від своїх плянів довільно кожний епархіяльний епископ. Тому на основі прислугуючого йому права кожний епархіяльний епископ може в кожній хвилині звільнити священика навіть без його вини та без умотивування звільнення із заниманої посади в Малій Семинарії чи якої іншої, що нею епископ на основі церковного права довільно розпоряджає. Кожному дисциплінованому священикові не лишається нічого, як підчинитись розпорядкові свого епископа. Того роду звільнення і перенесення священиків із заниманих посад, що є в свобідній розпорядимості епископа, практикуються всюди в Церкві та є на деннім порядку і в наших епархіях, а звільнені чи перенесені священики в імя церковної дисципліни повинуються рішенням своїх епископів. Звільненому із заниманої посади священикові прислуговує право старатися про іншу посаду в епархії. Звільнений з посади священик навіть у випадку, колиб він субєктивно уважав себе покривдженим і вніс відклик від рішення епископа до вищого органу Церковної Влади, є обовязаний на основі церковного права підчинитись рішенню епархіяльного епископа, бо в противнім випадку провинюється тяжко проти церковної дисципліни та стягає на себе передбачену в церковнім праві кару.

Такий є правний стан зачепленої в статейці „Батьківщини“ справи, а фактичний її стан такий: У травні ц. р. оголосив Митр. Ординаріят конкурс на посади ректора, духовника та префекта Малої Семинарії, звільняючи рівночасно священиків о. Перідона, о. Блозовського та о. Ждана, що займали ті посади, з днем 30. VI. ц. р. з їх обовязків та дозволяючи їм до 30. VI. ц. р. старатися довільно за якусь посаду в Архиепархії. В першій половині липня іменував Митроп. Ординаріят ректором Малої Семинарії о. Михайла Хавлюка, досвідченого у вихованні молоді, кільканацятьлітнього вже катехита та визначного громадського діяча Жидачівщини, зазначуючи цим недвозначно, що бажає віддати виховання молоді в руки людини, що вповні присвятиться виховній діяльности та своєю кільканацятьлітною працею над молодю набула належний досвід і дає запоруку найкращого ведення та виховання молоді. Треба бути упередженим або людиною злої волі, щоб розпорядки Митрополичого Ординаріяту інтерпретувати прилюдно як акт помсти, у чому досі ніхто не мав відваги посудити нашого Митрополита, загально відомого своїм і чужим з його незвичайної доброти серця, а не згідно з дійсним станом справи як акт батьківської журби про молодь.

Два священики, що займали досі посади в Малій Семинарії, а саме настоятель Інституту ім. св. Йосафата о. Перідон, голяндець та духовник тогож Інституту о. Блозовський, покликуючись на внесений відклик до Риму, на жаль, не підчинилися двократному візванню Митроп. Ординаріяту — передати урядування в руки іменованого Митроп. Ординаріятом ректора Малої Семинарії, о. М. Хавлюка, забуваючи, що відклик в адміністративних справах не звільняє їх від обовязку підчинитись рішенню епархіяльного епископа та що непослухом розпорядкові Митроп. Ординаріяту нарушують тяжко церковну дисципліну і стягають на себе передбачену церковним правом кару суспензи.

Управа Т-ва ім. св. Андрея у Львові з прикрістю стверджує, що Редакція „Батьківщини“ зробила слабу прислугу тим священикам, що їх буцімто хоче брати в оборону, розголошуючи їх нездисциплінований поведінку та кару суспільності, не засягнувши інформацій про дійсний стан справи в компетентних чинників. Рівночасно заповідаємо, що будемо зорганізованим способом виступати рішуче проти тенденційних статтей у пресі, які обнижувалиб авторитет Церковної Влади, нашого Князя Церкви та почесного члена Т-ва ім. св. Андрея Митрополита Кир Андрея і Духовенства та прямувалиб до внесення анархії в церковну ділянку нашого життя.

За Управу Т-ва ім. св. Андрея у Львові:
Голова Т-ва: **о. Юліян Дзерович в. р.** Члени Дирекції Т-ва: **о. д-р Лев Глинка в. р., о. Йосиф Савицький в. р.**

На Католицький Зїзд до Праги.

(Враження й помічення учасника).

„Руські сірники“. — В Мукачеві — головнім осередку москвофільського руху. — Крамничні написи в кількох мовах. — Чиста мова робітників у противенстві до мови школярів. — Чернеча Гора. — Нічліг у монастирі.

(Продовження.)

Перед стацією Пасіка праворуч на узгірю стилевий замочок ґр. Шенборна, найбільшого потентата й землевласника на Закарпатській Верховині. Усі ліси, полонини, поля — це його власність. Тепер чехи землю Шенборна парцелюють, а переводять її здебільша так (по інформаціям мого товариша подорожі), як і в нас її переводили і переводять.

Слідуюча стація Чинадієво. Велике село (около 680 чисел) з великим тартаком і акційною фабрикою сірників. Купив я і собі коробочку сірників за 30 сот., які під назвою „Руські сірники“ поширені по цілім Закарпатті. Жито на полях вже зовсім дозріле, а біля Мукачева зачались уже жнива. Дощу давно вже тут не було.

За Підгорянами із знаним на ціле Закарпаття броваром ґр. Шенборна чудові сади і городи, за якими замаячіли мури домів і вежі церков. Це Мукачів, одно з найбільших міст Закарпаття, осередок русофільського руху, осідок православного незединеного епископа. Велика стація, на якій багато народу всідає й висідає. Їдуть і наші хлопці та дівчата (учні та студенти), члени братства Апост. Молитви, майже всі в гарних народніх строях, на католицький зїзд до Праги. Відпроваджує їх молодий Василіянин, о. Христофор (родом з Югославії), провідник братства. Для мене прекрасна нагода — їхати з молодими земляками до Праги. На жаль, через недостачу чеської валюти (у мене були тільки польські гроші) я мусів залишитись до найближчого поїзду, що відходить до Праги аж в год. 4.54 ранку.

О. Христофор запросив мене на нічліг до монастиря на Чернечій Горі і я обіцяв йому по полагодженні всіх справ туди прийти. Насамперед пішов я до Підкарпатського Банку міняти гроші.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 24)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Харчунок таких мас такими скупими засобами і серед таких обставин — це була тяжка проблема. Не диво, що роблено ріжні спроби і зусилля. В серпні 1916. р. намісництво запорядило в таборі постійну продажу бараболь по ціні 16 сотиків за кільограм. Це зарядження було добре і було би в чималій мірі причинилося до усунення виголоджування, лиш вимагало відповідної достави бараболь, а такої не було. Вже першого дня практика виявила, що найменше денне запотребування для подрібної розпродажі було 8.000 кільограмів, а подача не перевищувала чотирьох. У висліді — половина людей, котрим не стало бараболі, ще більш була роздратована, як передтим. І хоч ще не було й коли -- ціла та вільна розпродажа тревала назагал не повний один місяць, — а вже кинулася лихва. Ріжні секційні й баракові глитаї і передовики викуплювали без потреби більші кількости бараболі лиш у тій одній цілі, щоб її за лихварські подвійні і потрійні ціни перепродувати злидарям. По тижневі мусіла при продажі посередничити жандармерія; далі було наказано предложити щоденно з кожної секції поіменний виказ запотребування, котре зменшувано відповідно до постачі. По одному місяцеві та розпродажа через недостачу бараболь запропастилася.

Хліб споганів так, що й голодному вже годі його було їсти. Скарги на хліб вношено безперервно, щодня; а посли у Відні раз--ураз були засипувані зразками того триння, яким під формою хліба консорція живила виселенців у таборі. В тому хлібі не було ні кришки муки. Врешті досягнено те, що намісництво відібрало консорції випікання хліба і пекарню переймила управа табору у власну управу. Складники, з яких тоді випікали хліб, лишились ті самі, що були. Та була лекша контроля і більша певність, що принайменше ці замінні складники не будуть розгарбувані і підмінювані. Таборова пекарня випікала денно до 10.000 вісімсот-грамових бохонців. Водночас переймила управа бараків на себе також ведення кухні для старців, дітей і робітників. І справді ці харчі покращали; але уряд на них більше витрачував, як передтим платив консорції. Виходило, що це досягнення не було для консорції карою, а звільненням її від затрат, до яких вона умовою була обовязана.

В листопаді 1916. року дійшло до того, що вже й консорція не могла добути для табору бараболь. Тоді прислано 100 мужви війська, яке насильно по довколичних хуторах та селах реквірувало потрібну для проживлення табору скількість бараболь.

І дивне диво: Чим скупіше було із засобами поживи і чим твердші були розпорядки й гостріші кари за всякі зловживання, тим більше зловживання і крадіжі ширилися і то там, де їх найменше можна було сподіватися — в пекарні і в тій кухні, котру управа вела у власній управі. В тому саме часі, під кінець 1916. року, прийшов до табору д-р Лев Ганкевич, котрий теж особливу увагу присвятив кухням і харчам. Не була це дрібничка приловити злочинників на горячому, бо техніка їх зловживань видосконалилась і вони підбирали все нові „способи“. Так дня 20. листопада переловлено нараз 23 кільограми мяса, перепачковуваного з тринацятої кухні, де варено для старців і дітей, на споді возу, навантаженого тертицями, до міста; при цьому візник-німець збив бутного веремія, буцім його неповинно посуджують... Дня 25. листопада найдено на возі зі сміттям 50 бохонців хліба і того самого дня притримано на брамі фіякра, що привіз до табору лікаря, а вертаючись до міста, вивозив 10 кільограмів мяса. Ночами перекидувано спроневірені харчі через дротяну огорожу під лісом, де їх забирали умовлені людці... Були в ході найштудерніші вигадки. Та дарма таїти болісну правду: при всіх тих зловживаннях посередничили дуже часто „свої“ люди-виселенці. Всілякі „супровіти“, „секціони“, „ординанси“ й інші типи, котрі мали облекшений вихід з табору, за миску сочевиці продавали права свої і своїх братів. Справжні злочинники — були в тіні...

З такими технічними й етичними, війною, злою волею і невіжеством спричиненими труд-

Банк уже не урядував. але завдяки ввічливости колишнього мого шкільного товариша, що є в ньому директором, мені таки, хоч і по довгім чеканні, гроші розміняли.

Відтак оглянув я, хоч і побіжно (бо спека, хоч це було пополудне, була тяжка, що я ввесь був мокрий), місто навідуючись заєдно на стацію, чи не поїде який спеціяльний поїзд до Праги. Мукачів — це типове провінціональне місто з широкими вулицями, на яких повно куряви. Від стації веде гарна вулиця Коменського (орієнтаційні написи на домах по чеськи, українськи і мадярськи), з гарними, здебільша партеровими домами, заквітчаними садами та цвітниками, а на її кінці головна вулиця міста, наче яка алея Fö-ut. (себто головна вулиця) з гарними крамницями й виставами. Посеред тієї алеї збудований невеличкий памятник Масарикові. Перше, що в Мукачеві кидається в очі, це ріжнородні написи на крамничних вивісках, а навіть урядових будинках (написи чеські, мадярські, ніби українські чи русскі, навіть жидівські). Правильно написані хіба одні мадярські і чеські, зате щодо краєвої мови (української чи — як дехто хоче — руської) — панує тут страшенний хаос. Навіть на однім і тім самім будинку неоднакові написи, напр. „Державная реальная гимназія" (на горі, на мурі будинку „славної" „москальської" гімназії) і „Державна реальна гимназія" на таблиці в низу); на одній книгарні і торговлі шкільного приладдя написи московські і чисто українські (купець зробив це мабуть з інтересу, бо в місті крім „російської" гімназії є ще й українська торговельна академія).

Такий самий хаос панує тут і щодо мови. Під оглядом уживаних тут розговірних мов — то Мукачів справжній Вавилон. Говорять тут найбільше по мадярськи, відтак по чеськи, українськи (вчисляючи тут чисту літературну мову і закарпатський говір), русски і ніби „русски" (всі ті збаламучені, що стараються вмішати до своєї мови бодай кілька „істінно-русских" слів з поганим виговором) та вкінці й по жидівськи.

— „Другоє упражненіе як треба робити, єржі?" —питається дівчинка дівчинки, що їх стрічаю за Ляторицею у Росвиґові, а запитана показує рухи відповідної руханкової вправи і співає при тім мельодію нашого гуцульського аркана. Розмовляють по українськи. але мішають до своєї мови чужі слова, вивчені в школі. Ідеш вулицею і бачиш і чуєш, що ти наче в якомусь Вавилоні. На майдані перед ратушем (архитектонічно доволі цікавий) сидять на барієрах робітники чи міщани і говорять чисто й гарно своєю рідною, українською мовою із специфічним закарпатським наголосом. От записатиб їх на рік-два до школи — тоді інакше вийшло би: булиб тоді і „упражненія" і „немножко" і „деньги" і всяка всячина, яку довелося мені чути...

Докладніше оглядати місто, чи навідуватись до якихсь установ або поодиноких громадян не довелось, бо була пізна. вечірня пора і треба було спішитись до монастиря оо. Василіян за рікою.

Через великий залізно-бетоновий міст на Ляториці, в якій купалися сотні людей, переходжу на передмістя Мукачева, Росвигово, в якому, крім гарної парохіяльної церкви. є ще й на Чернечій Горі славний старовинний монастир оо. Василіян. положений у чудових садах над самою Ляторицею. Монастир на Чернечій Горі — це наче відпустовий осередок цілого Закарпаття. На Успення Прч. Діви сходяться сюди тисячі паломників із найдальших закутин Закарпаття, знаходячи тут релігійно-моральну потіху й обнову душі. Чин оо. Василіян на Зак. від кількох років зреформований і творить окр. провінцію. Має кілька монастирів і відіграв у ділянці рел.-моральної обнови народу, головнож у праці над здержанням дальших наступів русофільського т. зв. православія, що по війні розлилось було широкою повінню по цілій країні — дуже визначну, чи не рішальну ролю.

Пізно вечором приходжу до монастиря, бо дорога з міста тут триває принайменше 45 хвилин. На фіртці мушу довго чекати, бо о. ігумен саме в каплиці, дає реколекції молодшій братії. Вкінці виходить і щиро мене приймає. Довідуюся багато дечого цікавого про монастир. Має він м. ін. чудову бібліотеку. з великою збіркою рукописів та рідких видань, першу на Закарпатті, на комплетування якої витрачує щорічно багато грошей, хоч тут для них матеріяльна скрута може ще більша, як у нас. О. ігумен гостить мене добрим вином із своїх винниць, що їх вони мають на узбіччі гори ок. 13 морґів. Винниці — це головне джерело доходів монастиря. Оломуцький архиепископ Пречан бере літургічне вино для цілої своєї епархії виключно тільки із їх винниць. Виноград дозріває вже при кінці серпня.

В монастирі запанувала тишина, бо вже пізна ніч. Крізь відчинене вікно несеться у мою келію запах волоських горіхів, шум Ляториці і гавкіт собак десь далеко зпоза ріки. з міста. Проти моїх вікон у нічній пітьмі блимають світла на замку Варпалянка, що гарно записався теж у нашій новітній історії, захистивши у себе Українських Січових Стрільців у перших місяцях світової війни.

Петро Підністрян.

(Далі буде.)

ношами боровся ґміндівський табор за своє виживлення ввесь час свого істнування. З кінцем 1916. року часи настали такі тяжкі, що сама держава переймила на себе обовязок постачати таборові мясо головним чином із зарізу привезеної із Галичини худоби. Тоді управильнено точну контролю мяса і всіх інших артикулів поживи в магазинах харчевої консорції, котру приневолено вести докладну рахункову книжку всіх прибутків і видатків під контролею таборової бухальтерії. Мясо було магазиноване в складницях консорції, але припадаючу на кожний день і на кожну секцію скількість відважувано у приявї урядовця управи, записувано і замикано в окрему скриньку двома ключами, з котрих один мала консорція, другий управа; дуплікати були — один у дотичного кухаря, другий у бараковій інспекції.

Для перевірки скількости і якости страв, як і вирішування всіх інших справ, що торкались виживлення виселенців, утворено окрему „Раду", до якої увійшли від виселенців: д-р Бачинський Ілярій, Бедзюк Дмитро, д-р Ганкевич Лев, Гарматій Лука, о. д-р Конрад Микола, о. Король, Луканюк Дмитро, д-р Маковський Василь, Сивак Теодор і д-р Ціпановський Іван; від харчевої консорції: Ертель, Ґроґе і Капнер. Та „рада" — це було останнє слово в поступовому розвитку доцільних засобів оборони виселенецьких мас від безупинних зловживань. Треба признати, що цей спосіб був з усіх найдоцільніший.

(Далі буде.)

До історії жертв московського насилля.

У другі роковини смерти Миколи Стронського.

Читачі пригадують собі ту трагічну подію, що скоїлася у Львові дня 3. серпня 1933 року. Тоді то галичани були поражені вісткою про самогубство Миколи Стронського, 52-літнього урядовця совітського консуляту у Львові.

Трагічна смерть Стронського — була протестом проти вигублювання українського елементу та протиукраїнської акції московського центру, яку пляново й систематично переводять на Великій Україні. Смерть Стронського у Львові була дальшим звеном у цілій низці протестів, що їх започаткували М. Хвильовий і М. Скрипник на Вел. Україні, накладаючи на себе руку.

Микола Стронький — син селянина Дрогобицької Землі. Вже в ранній молодости, як студент, цікавився він суспільним рухом. Захоплений творами Івана Франка, Стронський віддався цілковито на услуги робітничого руху, зокрема українського робітництва, що його давить чужий капітал.

Покінчивши студії, Стронський довгі роки працював на дрогобицько-бориславському терені, де визиск українського робітництва та селянства наплививовими елементами був страшний. Його товаришами праці були: Семен Вітик, б. посол до віденського парляменту та визначний соціялістичний діяч (тепер московські большевики держать його десь на засланні), Гриць Паламар (живе у Відні), Володимир Левинський, соціялістичний письменник і журналіст, Р. Скибінський, І. Кобилецький та інші. Був він теж членом управи Української Соціял-Демократичної Партії.

З початком світової війни Стронський вступив до Українських Січових Стрільців і в їх рядах боровся за визволення України зпід московської царської неволі. Брав він також чинну участь у польсько-українській війні, як сотник Української Армії.

Політичні невдачі знеохотили і прибили Стронського, як зрештою і багатьох інших його товаришів. Він почав прихилюватись до комунізму, а вкінці явно й отверто перейшов до того табору, вважаючи, що там може найти рятунок для українського народу, що Україна буде справді вільна й незалежна та що працююча кляса буде вповні користати з овочів своєї праці. Та якже-ж завівся він, реаліст з кости і крови!

Стронський швидко пізнав свій фальшивий крок. Бо пізнав він наскрізь людей, що, проповідуючи теорію комунізму, у життевій практиці показалися звичайними обманцями ідеї та гасителями наук Маркса і Леніна. І почалася у Стронського важка внутрішня боротьба...

Політика вигублювання українців та протиукраїнський курс, проголошений московським центром, страшні вістки з Великої України, гниль провідників і керманичів московського большевизму, вкінці трагічна смерть Хвильового та Скрипника — все те вплинуло на чутливу, ідейну людину, що все своє життя шукала правди і думала, що найде її... у большевиків!

Не маючи змоги вертатись назад і не маючи сил до дальшої боротьби, Стронський найшов для себе вихід — у револьверовій кулі.

Збирайте датки і дарові книжки для заспокоення духових потреб наших заточенців і шліть на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові. Ринок 10/I.

ПЕРЕДСМЕРТНИЙ ЛИСТ СТРОНСЬКОГО.

Микола Стронський на кілька днів перед своєю смертю полишив листи до своєї верховної влади, до центральної управи комуністичної партії та до рідні. Щойно тепер, у другі роковини смерти, вдалось нам видобути один з тих листів на світло дня. Оголошуємо його, щоб вказати на причину смерти ідейної людини, що не могла стерпіти насилля над своїм народом і, протестуючи проти цього насилля, жертвувала своє життя. Ось це письмо, яке наводимо тут у вірному відписі з оригіналу, а яке переховується у певних руках як документ лихоліття, що його переживає ввесь український нарід:

Товариші.

Маю певну підставу твердити, що я є посуджуваний. Не знаю тільки, чи лиш в національній опозиції, чи в зраді взагалі. Це друге також можливе. Таке маю вражіння. Тому зі страшним болем, але спокійно заявляю, що партійна совість у мене чиста.

Щодо національної опозиції, то я не укриваюся і нею. Я не міг і не вільно було мені перед товаришами укривати, що я не розумію того, як могла ленінська партія дозволити на теперішній русотяпський курс на Рад. Україні, який є запереченням національно-визвольної політики.

Факти: I. Нарком освіти Затонський на похороні т. Скрипника у надгробній промові („Комуніст" 9. VII 1933) між іншим сказав таке:

„Нам звичайно потрібна не „національна свідомість", а свідомість клясова, а саме це вимагає зросту культури соціялістичної не змістом національної, а формою".

Ясно, що кожному партійцеві мусить бути відомо, що в соціяльній революції першу й найголовнішу ролю відграє соціяльна справа. Але мене вчили, що соціяльна революція вирішує і то повнотою вирішує друге питання — національне.

І як без клясової свідомости нема соціяльної революції, так без національної свідомости нема національного вирішення.

Тому питаю, як розуміти те, що говорив нарком освіти? Чи це якийсь націоналнігілізм, чи звичайне собі русотяпство?

II. Заступник наркома освіти А. Хвиля пише („Комсомолець України" 15. VII. 1933) між іншим таке:

„В питанні правопису тов. Скрипник. . . . . стояв на позиціях відрубности української мови від російської"....

Сказано ясно і недвозначно. І ясно з того виходить, що зайшла засаднича зміна політики в українському національному питанні. Ведеться боротьба за наставлення освітнього апарату на русифікацію.

Чи тут можна мовчати?

Приходжу до переконання, що великодержавний ухил, російський шовінізм і русотяпство є в партії такі сильні, що треба мати на боротьбу з ними дуже сильні нерви.

А в мене їх нема

— Прощайте

Липень 1933. **Микола Стронський.**

•

Повищий документ це ще один акт обвинувачення — цим разом позамогильний — московського большевицького центру, що явно й отверто веде політику винищування українського народу на його власній землі.

Товариш Стронського.

Д-р Володимир Бернатович.

(Сторінка з наддніпрянсько-наддністрянських зносин у 1861—1865 рр.).

(Продовження.)

Зацікавленню Бернатовича Шевченком завдячувало „Слово" тексти Шевченкових віршів, які друкувало.¹) В фейлетоні 12 ч. „Слова" з 22 лютого 1862 р. надрукована „Хустина" Шевченка з заміткою під текстом, що „тую прекрасну думку" Шевченка прислав у копії „нашъ другъ Українецъ, дописыватель изъ Парижа". В 16 ч. „Слова" надрукована „Лилея", а в 21 ч. „Пѣсня" (Садок вишневий коло хати) Шевченка. Найближче, 22 ч. „Слова" принесло „Моє бажання" Верниволі-Кониського з датою „В Полтаві 1862" із такою редакційною заміткою: „Помістивши ту сей стишок, засилаєм так за него, як і за 3 інші пісні ч. Українському Брату щирую подяку, оразъ же осмѣлаємся просити его і о дописи до Слова прозою". А що після „Мого бажання" принесло „Слово" й низку дальших віршів Кониського й низку дописів із Полтави, наведена редакційна замітка й стверджує, що Бернатович і прислав усі три надруковані в „Слові" тексти віршів Шевченка й присилкою „Мого бажання" Кониського заініціював співробітництво Кониського в „Слові".

Куди довшу низку Шевченкових віршів принесли „Вечерниці" з 1862 й 1863 рр. Не треба бути дуже здогадливим, щоб віднайти доставця Шевченкових віршів для „Вечерниць". Малому числу Шевченкових віршів для „Слова" відповідало й рідше співробітництво Бернатовича в „Слові" ніж у „Вечерницях". Як „Хустина" й „Лілея" Шевченка побачили вперше світ у „Слові", так у „Вечерницях" появилися уперше такі Шевченкові твори: „Відьма" (сс. 121—122, 129—130, 137—138), „Русалка" (с. 185) з зазначенням „З рукописи" в річнику з 1862 р., а з 1863 р. „Чигрин" (сс. 81—82), „Плач Ярославни" (с. 89) і „Холодний яр" навіть із докладною датою „Вюнище, 17 грудня 1845" (сс. 133—134). Хоч надрукований у „Вечерницях" за 1863 р. „Кавказ" (сс. 97—99) і там само надруковане „І живим, і мертвим і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнє посланіє" Шевченка (сс. 117—119) появились уперше в ляйпціській книжечці з 1859 р. „Новые стихотворения Пушкина и Шевченка", одначе тексти їх обох у „Вечерницях" настільки відмінні, що й їх завдячували „Вечерниці" Бернатовичеві, нарешті „Вечерниці" за 1862 р. надрукували „Уривок із поеми Тараса Шевченка Тарасова ніч" (с. 289) з 16-ма рядками, пропущеними у виданому „Кобзареві", з приміткою від редакції, що їх надіслав їй „наш галицький чоловік" із Праги, найправдоподібніше Лев Лопатинський, що міг дістати їх тільки від Бернатовича.

З „Кобзаря" передрукували „Вечерниці" в 1862 р. дві речі: „Гамалія" (сс. 201—202) і „Пролог до поеми Гайдамаки" (сс. 298—299, 305), а з петербурської „Основи" ось-що: „Остання Тарасова дума (Чи не покинуть нам, небого)" (с. 169), „Неофіти" (сс. 265—267, 273—275, 281—282), „Суботів" (с. 329), „Сон" із присвятою Марковичці (с. 361) а в 1863 р. „Чернець" (сс. 17—18).

Легше було роздобути в Наддністрянщині Шевченкового „Кобзаря" з 1860 р. або петербурську „Основу". Куди тяжче було дістати якійсь львівській редакції рукописні твори Шевченка. Беручи це на увагу, починаємо розуміти слова редакції „Вечерниць" із того приводу, що редакція дістала в руки низку віршів Шевченка й почина́ла від „Відьми" їх друкувати. Ось-як відзивались „Вечерниці" „До Громади": „Панове Громадо! Довго ми чекали на приобіцяні поезії Тарасові, і якісь боязкі, якісь непевні були за своє діло, то то наші Вечерниці не мають ще посвящіння вищого, потверджіння від якоїсь вищої істоти! — но нині настав для нас день дуже великий, день, від которого ми вже зовсім сміло і безомпно дивитисямемо (sic) на нашу будучність, день то, в которім поезії Тарасові освящують діло, нашими Вечерницями зачате. —

„Тепер ми не сиротята, ми маєм батька, хоть тілько його безсмертна душа нами опікується. — Не хочем ми розказувати, що то Тарас, — ми тілько коротенько спімнемо, що то він, на которого спів наші тамтешні під московською кормигою остаючі браття стрепенулися, мов би ті мерці на голос труби ангела на страшнім суді, то то він, который нас збуджав до життя ідеально-людського, віщуючи нам заразом нашу народню безсмертність яко перший наш пророк, що то він, которого слово надало нам повагу меж народами, — а на його поетичню висоту вскажемо коротенько словами Кулішовими, „що Шевченко належить до невеличкої громади людей, що то від часу до часу на світі Божім появляються, от як: Шекспір, Байрон, Валтер Скот, Шіллер, Міцкевіч, Пушкін, Гоголь; то він в своїй Катерині яко штукар вэнісся до Пушкіна, а Кобзарем з 1840 року до Міцкевіча яко поет всеславянський", та й коротенько завважаєм, що вже 5 ляцьких поетів до переводу його штук бралося, що розмаїті критики йому високе становиско у літературі признали.

„Такого то віщуна твори, а віщуна правдиво-руського подаємо в наших Вечерницях для нашої руської громади в Галичині" (с. 121) — заявляла редакція і двома цитатами з віршу „Думи мої" закликувала безсмертну Тарасову душу летіти під галицькі стріхи.

З уваги, що справа вимагала від автора деякого познайомлення з українським письменством Наддніпрянщини, можна приписати Бернатовичеві авторство непідписаного допису „З Праги" з 27 серпня 1862 р. у „Вечерницях" (сс. 278—279). Є це звідомлення з статті Андрея Яновича „Pobieżny przegląd rusińskiej literatury" в 36 ч. „Tygodnika Poznańskiego" за 1862 р. і замітки автора допису до польської статті.

Думкам Бернатовича відповідає допис у 69 ч. „Слова" з 13. вересня 1862 р. під гаслом „Золота Прага". Автор указував, що давніше чехи були „на тій самій стадії дитинства", на якій галичани були в 1862 р., коли саме чехи вже почували, що „стоять на своїй власній землі", що вони є у власній хаті, а „в своїй хаті своя правда, і сила і воля — сказав Тарас". Ця цитата з Шевченкового „Посланія", що стало відоме галичанам щойно в 1863 р. з „Вечерниць", робить авторство Бернатовича безсумнівним. Автор звертав увагу на уладжування т. зв. „славностей", себто свят у честь великих людей у чехів. Подібні „славності" корисні тому, що такими демонстраціями скріплюється народній дух і від них набирає сміливости політичне змагання. „Чехи, видко, знають чтити і прославляти своїх мужів, — писав Бернатович, — а колиж то ми зумієм помянути і прославити память наших великих вістунів і поетів? Віковічня слава належиться великим людям і богатирям, — а горе народу, который на заслуги їх забуває, а їх память не поминає!

„В семї вольній, новій
Не забудьте помянути!"

сказав Шевченко в могильній думі, в котрій тужив за домовиною, а ми хотя ще не маєм семї вільної, нової, чи учтили вже гідно память нашого батька?"

М. Возняк.

(Далі буде.)

---

¹) Варто тут занотувати вимовні слова Володимира Шашкевича про враження, яке зробив на гурточок галицької молоді Бернатович у часі переїзду через Львів минулого року. В дописі з Мостів Великих з 8. червня 1867 р. писав він до „Руси" ось-що: „Якось тоді переїздив через Львів сердешний наш друг, покійний Бернатович, українець з тілом і душею. Він їхав з Києва за кордон, опісля в Париж і до Праги. В тісній підзашній комнатці прочитували ми твори великого нашого генія Шевченка, доповнювані з манускриптів рукою покійника, і дивлячись на живого-живісенького українця, першого, которого ми пізнали, ми слухали, задержуючи в памяті кожне його словечко про Тараса, київську громаду, про тамошні порядки, чудувалися красоті його мови і мужніли."

Всі навчаймося своєї літературної мови!

Хто хоче навчитись доброї української літературної мови,

ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1935 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 сот. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: **Warszawa IV., ul. Stalowa 25 :. 10.**

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Світла й тіни Тернопільщини.

(Завваги й замітки зі сучасного її положення).

Посол д-р Ст. Баран, пишучи недавно про вислід виборів до самоврядування в Тернопільщині, висловив у „Ділі" погляд, що ті вибори випали тут найгірше для українського населення та протиставив тутешній адміністрації вибори в станиславівському повіті, де українці вийшли ще сяк так.

У тернопільському повіті

є п. Томаш Маліцький, повітовий староста й одночасно голова повітового комітету будови польських домів людових, каплиць і костелів в одній особі. Українці зазнають у нього особливої опіки. Досить вказати на факт, що тернопільське староство одиноке, яке заборонило уряджения виставки памяток Українських Січових Стрільців, тих самих Стрільців, до яких заходив колись з відчитом сам пок. маршал Пілсудський. П. Маліцький переважно особисто переводив самоуправні вибори, бував по селах, а навіть виголошував у часі виборів промови.

Але спихати всю вину за вислід виборів чи відношення адміністрації на самого тільки п. Маліцького — це значить свідомо чи несвідомо промовчувати сумний факт, що і ми самі, українці, багато винні в тому, що й адміністрація і поляки, так з нами поводяться, що, не питаючи нас, роблять за нас, хоч і не для нас, усе, знаходячи для своєї роботи завжди людців таки між нами самими.

Ми хвалимося, що Тернопільщина чи не найсвідоміший повіт, чи не найкраще зорганізований, найпевніший.

Може колись так і було. Давно перед війною покладено в Тернопільщині перші тріскі основи нашого міщанства, організовано селя. Рідна Школа знайшла в Тернопільщині перед війною гарний ґрунт для своєї діяльности. Навіть по бідних селах, таких як напр. Плотича чи Забойки, поставали наші приватні українські школи, до гімназії та вищих шкіл десятками ходили не тільки тернопільські міщанські, а й дооколичні селянські діти. Що більше:, в таких селах, як Біла, Ігровиця й Кутківці, були навіть гімназійні курси. А чи Березовиця Велика не вславилася колись підчас Баденівських виборів? Ще нині згадують там ті часи, пок. Мироновича, показують хату старого Підгайного, де ховалися в коминах хруні і т. д.

Все те належить нині до історії. Правда, у самому місті Тернополі стоять ще старі інституції. Величається фондація Острожського, Міщанське Брацтво, Народня Торговля, філія „Просвіти", Український Кооперативний Банк, „Зоря", „Сокіл" — старі піонірн національного нашого життя. До них прилучились і нові: П. С. К, кооп. „Будучність" з книгарнею та великою фабрикою туток і паперців, філія „Союзу українських купців і промисловців", довголі приватних українських крамниць та підприємств, повстав другий рад. кооп. банк, „Трикотарня" — з ґалянтерійною крамницею, є коед. гімназія і промислівка для термінаторів „Рідної Школи", а тепер фондація лік. д-ра Якова Турина будує бурсу для нашої ремісничої молоді. Не бракує тут ні таких організацій, як „Союз Українок", Спорт. Т-во „Поділля", „Каменярі", „Робітнича Громада" й ін.

Здається, ростемо, а проте такі прикрі політичні несподіванки! Зріст наших установ — це в більшости заслуга кількох ідейних одиниць. Самовідречена їх праця створила та вдержує ці установи. Вони й втримують наш національний престіж.

Але одиниці не творять ще армії. До цього потрібні здисципліновані, свідомі та ідейні маси, широкі круги всього нашого населення. А цих мас, свідомих, ідейних і здисциплінованих Тернопільщина має мало. Багатий подільський чорнозем, не бідний подільський селянин, а спитайте українські фінансові установи, наші бан-

ки, як представляється сплата довгів? Недавно в „Г.К.Ч." п. А. Жук помістив на цю тему цікаву статтю. Наш подоляк задовжений і довгів не сплачує. Кооперативний рух ніби росте, але у минулому році П.С.К. мав щось 10 своїх „санаційних складів" по селах, де банкротували кооперативи. Ці „санаційні крамниці" П.С.К. грубо коштували нашу кооперацію — а вислідом теперішня санація самого П.С.К. Як представляється наша свідомість та національна активність, найкраще характеризує відношення подільського села до „Рідної Школи". Ніодин селянин — як це на анкеті в квітні ц. р. стверджено — не вплатив позички „Рідній Школі", а діяльність кружків по селах здебільша обмежується на забави та амат. вистави.

Не диво, що йде польонізація; що більше: в деяких селах влада підтримує навіть москвофільський рух. На тому тлі масово твориться ґрунт під демагогію та хрунівство. Солтисами виходять „ліві", н. пр. сельроб Бичек у Настасові та „радикал" Антків в Острові й інші.

А як реагує на це еліта українства, тернопільська інтелігенція. Ріжно. Одні мовчать, а другі, ті ще гірше ніби для партії, а радше для особистих інтересів підтримують цей стан, ще й хваляться своєю ясною опозиційною лінією. Кидають гасло ніяких компромісів при виборах, але на місцях їх довірені ті компроміси роблять, очевидно з користю для себе, а шкодою для загалу. Це, що до повітового Виділу не ввійшов ніхто з українців, це вина не самого тільки п. Маліцького, але й українців, а в першій мірі тернопільського інтелігентного проводу. Так як справа стоїть — маси ходять самопас, мимо тернопільських партійних проводів Це не докір, чи наклеп, а ствердження сумного факту.

Крім націоналітичного підпілля, яке грубо нашу націю коштує, ніхто по селах не веде, або дуже мало робить конструктивну творчу працю. Священики Тернопільщини в своїй подавляючій більшости не цікавляться життям своєї пастви.

Доходить до цього, що знаний діяч священик посилає свого парохіянина по закупно для себе не до Нар. Торговлі, а до чужої приватної крамниці, що навіть по світло дає другий священник картку до Ваценштайна, що в Народній Торговлі бере наш священник вино, до церкви, але всі кольоніяльні товари для себе купує у чужих крамницях — напроти тої самої Народньої Торговлі.

Знані заможні патріоти з міста купують товари у Сасовера, Ашкеназого, Штайнбруха, Скоўронського, ніколи в Народній Торговлі, чи „Будові церкви".

Тернопіль, великий український осередок, до нині не має своєї приватної народньої „Рідної Школи" для місцевого свого пролетаріяту.

І ми хотіли б рівнатися зі станиславівським повітом, з працею напр. його „Просвіт", та „Рідної Школи", його міщенства чи робітничих, або селянських організацій. Навіть до сумежного бережанського повіту Тернопільщині нині може далеко. Тернопільські села не можуть похвалитися „лапшинським чудом" (кредит. кооп. Лапшина), ні „шибалинськими фільозофами", (з насмішкою колись називано це забуте, бідне село), з їх рільничою сільською школою.

А всеж Тернопіль більший, багатший, ну і свідоміший від Бережан, має кращу за собою працю, — пора повести її нетільки широко, але й глибоко. Ніде правди діти, цей повіт нині загрожений. Противник веде тут акцію пляново і безпощадно, не маючи ніякого сентименту чи скрупулів. Так як справа стоїть, українство в Тернопільщині не йде вперід, а відступає і мусить важко оборонювати свої давні позиції. Це мусимо мати на увазі всі і відповідно до цього повести нашу щоденну малу національну працю. Біда тільки, що до тої малої праці нема робітників, не стає охочих до неї людей.

І над цим слід подумати — коли робимо білянси якоїнебудь акції, коли шукаємо за причинами наших невдач. У собі самому, в нашому власному середовищі треба шукати коріння хвороби, причин нашого лихоліття.

Від себе самих треба зачинати поправу наших невідрадних відносин. Самим треба рятувати загрожений в Тернопільщині український стан посідання.

Ол. Ставенко.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-25.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи по найдешевших цінах!

В. Британія проти боротьби білої і чорної раси.

ДИСКУСІЯ НАД ЗАКОРДОННОЮ ПОЛІТИКОЮ У ПАЛАТІ ГРОМАД.

ЛЬОНДОН, 2. 8. ПАТ. Райтер повідомляє: Вчора почалась у палаті громад дикусія у справі закордонної політики. Перший промовляв Ленсбері з Лейбур Партії бідькаючись над збільшенням зброєнь на цілому світі. Господарська скрута підважує мир. Британський уряд повинен скликати господарську конференцію, щоб перестудіювати всі економічні проблеми.

Пос. Герберт Самуель з ліберальної партії питався, чи тепер йдуть переговори у справі летунського пакту. В справі італійсько-абісинського конфлікту В. Британія повинна співпрацювати в першу чергу з Францією та з іншими державами та вжити всіх заходів за посередництвом Ліги Націй, щоб довести до замирення.

Заходи В. Британії вдержати мир у цій частині Африки наскрізь природні. Боротьба могла б прибрати характер війни чорної раси з білою. Якщоб Ліга Націй знайшла шлях, щоб спинити наступ проти Абісинії, знайде теж засоби, щоб недопустити до нападу на Італію.

Мін. Гор заявив, що противиться всяким міжнародним конференціям, доки не вдасться заздалегідь довести до порозуміння між найбільше зацікавленими державами. Розбройна конференція булаб недоцільна і шкідлива доки Франція і Німеччина не узгіднять своїх поглядів.

У справі Абісинії В. Британія постійно обстоює співпрацю з Лігою Націй. Війна булаб нещастям без огляду на те, де війну веліб і хто був би переможцем. Мін. Гор підкреслив симпатії В. Британії до кольоніяльної експанзії Італії. Одночасно підкреслив, що інтереси В. Британії не позволяють на те, щоб доводити до загострення конфлікту між расами. На випадок загострення італійсько-абісинського конфлікту уряд скличе парлямент на нараду.

Манджу-Ко невдоволена відповідю Монголії.

Наради з начальним командантом японської армії.

ҐСІНҐ-КІНҐ, 2. 8. ПАТ. Міністерство закордонних справ Манджу-Ко дістало вчора відповідь від уряду зовнішньої Монґолії на другий протест у справі увязнення аґента квантунської армії дня 29. червня ц. р. Покищо не оголосили змісту цієї відповіди. Міродатні кола запевняють, що манджурське міністерство закордонних справ і провідники квантунської армії дуже невдоволені цією відповідю. Представники міністерства і квантуської армії радили, яких засобів слід хопитись супроти неприєднаного становища зовнішньої Монґолії.

ДЕМОНСТРАЦІЇ НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІСТІВ В АВСТРІЇ.

ПАРИЖ, 2. 8. ПАТ. Авас повідомляє з Відня: В Інсбруку і в околиці націонал-соціялісти зорганізували вчора низку маніфестацій. На сумежних горбах штучні вогні у формі свастики та оклики „Гайль Гітлер". В Інсбруку богато домів прикрасили свастикою і вивісили транспаренти з протидержавними написами. Поліція перевела численні арештування.

—o—

НОВИНКИ

— **Косметичний кабінет „Дістінксіон"**, Коперника 42а, тел. 272-18, відчинений ціле літо. Ціни значно знижені. Новість: артистична реґуляція брів автоматичним апаратом (без болю). Крашення брів ґарантовано нешкідливими препаратами. 755

— **Д-р Т. Е. Бурачинський**, Сапіги 43, виїхав на тритижневу вакаційну відпустку.

— **Припинення праці Українського пресового бюра в Женеві.** Офінор повідомляє з Женеви, що Українське пресове бюро засноване тут три роки тому, припинило свою працю. Ще не знати чи йде про тимчасове чи про дефінітивне припинення, але в кожному випадку відсутність цього бюра, на чолі якого стояв відомий український журналіст Данько, боляче відчує українська преса. Бюро подавало відомости з життя Ліґи Націй, з швайцарської та німецької преси, з большевицької преси та статті на політичні теми.

— **Москалі та століття Київського Университету.** Офінор повідомляє з Парижа, що в російських еміґраційних колах виникла думка відсвяткувати століття заснування Київського Університету св. Володимира, яке припадає на липень цього року. Організатори святкування видали відозву, в якій зазначують, що підставою свята є роля Київського Університету, як огнища російської культури на Україні, головного знаряддя російського уряду для боротьби з українськими та польськими впливами. Цей виступ москалів та малоросів показує, що не вважаючи на 18 років еміґраційного життя, вони стоять на засадах, що мали їх діди підчас заснування Університету в Києві.

— **Розкопи у Вишгороді над Дніпром.** Офінор одержав відомости з Києва, що з ініціятиви Московського Історичного Музею в славному Вишгороді над Дніпром, колишній резиденції кн. Ольги та кн. Володимира, мають зробити розкопки на місці, де були колись славні палати перших українських князів. Київським ученим завжди добре було відомо, що розкопи у Вишгороді мусять дати надзвичайно цінні матеріяли для історії України, але з розкопами все стримувалися, з огляду на те, що Москва старалася всі цінні нахідки вивезти до себе, щоб таким чином тісніше звязати свою історію з українською. Тому є дуже цікавим, що і тепер, в так званій Українській Республиці, ініціятива розкопок виходить від московського музею, який очевидно забере собі львину частину здобутого. Вишгород це мале містечко над Дніпром, що його в ясні дні добре видно з Києва. Кияни залюбки їздили туди пароплавами, або човнами і проводили час на румовищах старих замків та валів. Два кільометри від Вишгороду стоїть Межигірський манастир, вславлений Шевченком і там находилася знаменита фабрика межигірської порцеляни.

— **У справі волинських арештованих.** 29. липня ц. р. голова луцького Повітового Комітету УНДО п. В. Островський інтервеніював у воєвідському уряді в справі арештованого й увязненого в Луцьку члена УНДО Прокопа Пилипюка з Киверець. При цій нагоді п. Островський просив за інтернованих у Березі Карт. д-ра Річинського й С. Вишнівського, та одержав відповідь, що д-ра Річинського вже випущено й обіцяно випустити С. Вишнівського. Можна сподіватися, що й справа П. Пилипюка буде розглянена тимбільше, що за нього ручається все село.

— **Повітряна труба.** Повідомляють нас із Рави Руської, що в мин. суботу в год. 15.15 перейшла понад передмістям повітряна труба, яка лютувала двацять хвилин. Туди, куди переходила, на просторі широкому на 15 м., понищила хуртовина городи, сади й дерева, схоплювала людей та худобу, а дахи двох домів понесла на 120 м. далеко. Як повітряна труба перейшла, появилася за нею маса білих мотилів.

— **Припинили в урядуванні бурмістра.** Староство в Раві Руській припинило в урядуванні бурмістра Немирова, Оттона Мельора. На його місце дали дотеперішнього заступника бурмістра.

— **Обманці і ще раз обманці.** Львів може похвалитися помисловими людьми. Оце поліція арештувала якогось Красічинського, що жирував серед бідних дівчат, які прийшли за службою до Львова й забирав від них останні гроші та документи ніби на те, щоб виробити їм посаду. — В суді знов відповідав якийсь Єржи Дуда, що взяв у Львівських Броварах на підроблене замовлення маґістрату 250 л. пива й опісля продав його до ресторану Харкової з Ринку за 136 зол., а вже найкращу пригоду мала служниця Явдося Познак з Собеського 25: Під брамою приступив до неї якийсь тип, заявив їй, що закохався в ній з першого погляду, хоче женитись і взяв її на прохід. Так пішли аж за місто й говорили, як голубів пара, від 11 год. вранці до 4 поп. У згаданій годині „наречений" попросив у дівчини 40 зол. на шлюбні формальности, але як тільки дістав їх — втік, навіть не прощаючись. Дівчина лишилася з охотою виходити заміж, без грошей і заплакана пішла на комісаріят.

— **Злочинці присипляють у поїздах.** В залізницях Польщі появилися цікаві злочинці. В поїзді Варшава—Криниця—Закопане один з них махнув у повітрі хусточкою, а кілька хвилин пізніше всі пасажирі заснули від наркотику і збудилися щойно 7 годин пізніше з болем у голові і порожними кишенями. Злочинець вкрав Г. Щупакові 300, Марії Щупаковій 400, Ґаберманові 330 і М. Корпелевичевій 500 зол. і пропав як камінь у воду.

— **Енергійні молоді малярки.** Славна малярська переможниця у фехтових змаганнях Чібі Есек компонує тепер музику до оперетки. Лібрето склала її сестра. Сестри сподіваються, що оперетку виставлять уже цієї осени в Будапешті. Обі вони заробляють покищо гроші як провіднички для чужинців по місті і вправляються у свому спорті, щоб узяти участь в олімпійських змаганнях. Оперета буде на тему спортову.

— **Китайські бандити.** У середущій Монголії, біля Панг-Кіянга, китайські бандити зупинили авто, де їхали два европейські журналісти: Герберт Міллер, кореспондент „Дайче Найріхтен Біро" і Гарет Джонс, кореспондент „Манчестер Гардіян", колишній секретар Льойда Джорджа. Шоферові казали бандити поїхати до Калгану і повідомити кого треба, що полонені згинуть, коли хтось їх не викупить за 100 тисяч долярів. Англійське і німецьке посольство роблять заходи перед китайською владою в Чагарі і нанкінським урядом, щоб полонених звільнити.

— **Майно Габсбургів 1.500.000.000 шілінгів.** Офінор повідомляє з Відня, що майно родини Габсбургів, яке, згідно з останнім розпорядком уряду, має бути їм повернене, оцінюється в 1.500.000.000 шілінгів та складається з палат, музеїв, будинків, збірок та 25.000 гектарів землі. Держава лишае собі, та й то тимчасово, лише палати Бурґ та Шенбрун, як приналежні нації. Цікаво зазначити, що це майно, якому позаздрив би Крез, є лише меншою частиною майна королівської родини, бо більша його частина залишилася в Чехословаччині, Мадярщині та Польщі, де Габсбурги мали величезні маєтки. Повернене майно належить тільки родині останнього короля, бо маєтки інших Габсбургів не були конфісковані.

— **Цікавий землетрус.** Одна дільниця альжирського міста Константіне зазнала передучора небувалої пригоди. Вночі наслідком сильного землетрусу почала земля пересуватись на просторі 400 метрів у напрямку стрімкої скелі над річкою. Два араби, що прокинулись від товчка, вибігли на вулицю і побачили, що земля під їх ногами посунулась уперед на 200 метрів. Доми на цьому просторі негайно опорожнило все населення.

— **Ріжні вістки.** Англійська преса передає чутку, що на всесовітський церковний зїзд у 1936 р. хотять большевики освободити з вязниці митрополита Петра Крутицького, що сидить уже довгі роки. — 35 літ минуло від часу, як вступив на престіл італ. король Віктор Емануель; нині він найстарший з европейських володарів. Ніяких свят з нагоди роковин його панування не буде. — У Зальцбургу почали музичний фестіваль виставою „Тристана й Ізольди", що протягнеться ввесь серпень; серед публики найбільше американців. — Еспанський уряд рішив заплатити 517 міл. пезет еспанським громадянам, яким після революції сконфіскували землю; платять по 1000 пезет за гектар: князь Медіначелі дістане 80 міліонів. — Австрійський інжинір Степан твердить що відкрив у Прикопі (Чехословаччина) могилу Аттилі, чехосл. уряд призначив комісію для перевірки цієї гіпотези. — У Спол. Державах робили досвіди з новим величезним бомбовозом, що важить 15 тон і може перевозити 6 тон вибухового матеріялу. — Втрати від повеней у Китаю оцінені на 7 міліярдів франків; 10 міліонів людей не має даху над головою.

Цирк Станевських.

Цирк підчас літніх ферій у Львові був і є завжди доброю розвагою для притуплених нервів ріжного роду соломяних вдівців та покривдженої молоді, яка не могла позволити собі на виїзд на село. Свіже, гірське повітря можна заступити тут не менш екзотичними випарами кроводилів і львів, а тресовані коні танцюють напевно краще як розлітанськовані діти Сіону на дансінґах в Яремчу чи Ворохті.

Цирк Станевських привіз цього року зі собою як атракцію своєї програми „короля джунґлів" індійського факіра в одній особі, Блякемана. Такі його продукції як він гіпнотизує звірята, ходить по драбині з шаблюками, лежить на ножах, закопує себе в землю і т. п. дають широке поле до суперечок і здогадів підчас нудьги довгих міських вечорів за бомбою доброго пива. Інші точки програми, як продукції жонґлерів, коней, сміхунів та подібної циркової брації хоч і не погані, не приносять нічого нового. Але цирк то не комунікат ПАТ-а і не треба там шукати таких сенсацій, як розвязка абісинського конфлікту.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Конфлікт між Данціґом і Польщею.

Після девалюації данціґського ґульдена дійшло до тихого конфлікту між Польщею і Данціґом. Тепер цей конфлікт ще загострився. До загострення конфлікту довело рішення сенату в Данціґу, який з днем 1. серпня ц. р. скасував мито на товари; а саме безроги, жито, кашу, масло, яйця, вуголь, ліки та харчеві пачки, що приходять з закордону. Це рішення викликало велику сензацію у політичних колах. Дотепер Данціґ творив спільний митний простір з Польщею і в Данціґу обовязувала митна польська тарифа.

Польська преса гостро осудила рішення данціґського сенату. Берлінська преса пише, що Данціґ радо піде на переговори з Польщею щодо зрівнання ґульдена зі золотим та в інших справах. Преса висловлює побажання, щоб престіжеві моменти не відогравали рішаючої ролі в обох сторонах.

Ґенеральний комісар Польщі мін. Папе зложить нині у сенаті протест проти цього рішення і зажадає вияснень.

КНЯЗЬ ЗГИНУВ В АВТ. КАТАСТРОФІ

БАРСЕЛЬОНА, 2. 8. ПАТ. Князь Мдівані згинув у автомобільній катастрофі біля Альбону. До катастрофи прийшло [illegible] була погана.

У Женеві без змін.

Відповідь Мусолінія

ЖЕНЕВА, 2. 8. ПАТ. Положення в Женеві від учора не змінилось. Проект зміненої резолюції переслали Мусолінієві.

Нині перед полуднем прем. Ляваль відбув нараду з предсідником Ради Ліґи Націй Літвіновом, мін. Іден розмовляв з ґенеральним секретарем Ліґи Націй Авенолем.

ЛЬОНДОН, 2. 8. ПАТ. Райтер повідомляє з Женеви: Мусоліні надіслав відповідь зі згодою на проект резолюції застерігаючи собі невеликі зміни, які мабуть не викличуть більших клопотів. Одержавши відповідь Альойзі і Ляваль відбули наради зі знавцями. Як тільки вияснять деякі точки резолюції, повний текст предложать мін. Іденові. Здогадуються, що ще нині вечором відбудеться тайне засідання Ради Ліґи Націй, на якім приймуть текст резолюції. Коли мін. Іден розгляне резолюцію, тоді її текст передадуть абісинській делеґації.

З кіна.

КІНО ПАЛЯС: „30 ДНІВ КНЯЖНОЮ".

Донька володаря князівства Таронії вибирається, за намовою банкира, який хоче при цьому і сам непогано заробити, до Ню Йорку, щоби своєю особою робити рекляму батьківщині, яка конче потребує більшої долярової позички. Та в день приїзду вона занедужує на погану недугу, звану... свинкою і ввесь місяць не може нікому показатись. Ситуацію рятує банкир, найшовши в малій, невідомій акторці двійника княжної; вона не тільки гарно грає ролю княжни перед „цілим" Ню Йорком, але й покоряє серце видавця часопису, який почав переводити кампанію проти позички і таронської княжни. Очевидно, кінчиться все найкраще. Сільвія Сідней у подвійній ролі — княжни й свого двійника — чудова і премила як усе; як акторка — вона без сумніву одна з найкращих. Її партнер Ґері Ґрант дуже симпатичний на око, теж добрий актор. Капітальним типом є невідомий актор у ролі придуркуватого князя-нареченого — просто клясичний князівський йолоп! З нових львівських програм — ця фільма майже без конкуренції.

КІНО КАСІНО: „МУЖЧИНИ В НЕБЕЗПЕЧНІМ ВІЦІ" й „ОСТАННІЙ СИҐНАЛ".

Перша з цих фільм це американська кримінальна драма з життя „вищих сфер" нюйорських міліонерів — тих, що доходять до маєтку „бізнесом". Тема: як може заплутатися у поганий конфлікт, що пахне вязницею енерґійний та дуже талановитий інжинір, коли в небезпечному віці задуриться в дівчині не із свого товариства. Все тут переплутане: кохання, темні інтереси та скандали. Фільма має дуже сильні драматичні моменти непогано виведені; є й кримінальні психольоґічні „тріки" характеристичні для спеціялістів американського бандитизму. Головні ролі грають добрі актори: Ворен Віліямс і Мері Астор.

Друга фільма „Останній сиґнал" у головній ролі з дуже симпатичним Річардом Бартелемсом це картини з життя завзятущих летунів, що не можуть жити без небезпеки у підхмарних просторах. Летів тут безліч, так, що самі тоннмось від тих подорожей. Суперництво двох братів-летунів зображене тут на гарному прикладі.

З листів до Редакції.

Ямне, 31. VII. 1935.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу помістити цих кілька слів, які виясьнять мій допис про гостину українського молодого театру „Заграва", на який так гостро зареаґував п. Блавацький.

Передовсім зазначую, що я, дописуючи до „Діла", завсіди маю на увазі поважний характер „Діла" і в своїх дописах ніколи не вписую якихсь видуманих чи неправдивих фактів, які могли би „Ділові" пошкодити. Згадуючи про виступ „Заграви" в Ямнім, сказав я, що „Заграва" повинна була конечно виставити для гуцулів якусь патріотичну чи народню пєсу, не думаючи навіть про те, що тою завагою можу образити п. Блавацького й „Заграву".

П. Блавацький виправдує „Заграву" браком театральної салі в Ямнім і тим, що в їдальні оселі „Маковиця" не було ніякої сцени, ані навіть естради. Я знову переконаний, що коли можна було удекорувати „панську" кімнату, то можна було також зробити якось і „селянську". Колиж іде про вільну околицю, то можна було поставити на сцену (властиво не сцена, а місце, де відбувалася гра, бо в їдальні „Маковиці" сцени нема) кілька смерічок, трохи моху, каміння тощо й народню пєсу всеж таки можна було якось відіграти. Зрештою перед виставою можна було перепросити гостей за недокладну обстанову. Враження на гуцулів зробилиб гарні козацькі чи народні строї і взагалі зрозумілі, свої рідні театр. вистави. Оті власне вистави, живі і зрозумілі — оце *для гуцулів найважніше*. Недотягнення в обстановці вони простилиб і їх не критикувалиб.

Наприкінці ще раз зазначую, що я абсолютно п. Блавацького ані „Заграви" образити, ані високої мист. вартости тої дружини обнижувати своїм дописом не хотів і не думав. Я тільки хотів, керуючись добром гуцулів, себто загальним, вказати на те, про що на будуче слід усім памятати, бо Гуцульщину від Надвірної до Ворохти добре знаю (Ямне спеціяльно). При нагоді пригадую ще, що два роки тому театр ім. Тобілевича виставляв у цій самій салі „Маковиці" пєси, до яких треба було кращих і складніших декорацій, як до „Стефка" чи „Мужчини в минулим". І якось тоді йшло!

На закінчення зазначую, що думки про конечність відіграти в Ямнім народню пєсу — це не лише мої, але й інших українців-літників.

Дуже Вам, П. Редакторе, дякую за поміщення цих кількох слів.

Богдан Ліськевич, (Б. Л.)

—o—

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Володимир Мурський, відомий український публіцист і громадянський діяч, з походження галичанин, помер у Стамбулі, де вів інформаційну працю і написав по турецьки кілька брошур про Україну. В. Й. П.!

Звязок зі світом

дає **„ДІЛО"**

за 5 зол. місячно.

Дописи.

ЛЬВІВ

Концерт у честь митрополита. В неділю, 28. липня ц. р. відбувся заходом Т-ва робітниць „Будучність" і мужеського гуртка К. А. У. М. при церкві св. Юра у Львові концерт, присвячений 70-літтю уродин Митрополита Андрея. Гарно прибрана сцена, по середині портрет Митрополита, впливали на піднесення святочного настрою. Саля заповнена. В перших рядах бачили ми о. мітрата Ол. Базюка, пані Тишинську та інших. На сцену вийшов мужеський хор КАУМ, що почав концерт піснею „Сей день". Відтак добре обдуманий реферат відчитала робітниця Оксана Новаківська. Робітниця Г. Сиваківна деклямувала з великим зрозумінням та чуттям власний твір: „В 70-ліття". На сцену вийшли робітниці в національних одягах та відспівали пісню „Ой там іза гори". Марія Урбан, Марія Хробак і Анеля Гаковчин віддеклямували поезії І. Франка, Олеся і Л. Українки. По відспіванні „Боже вислухай благання" відбулася збірна деклямація з живим образом. На закінчення відспівано нац. гимн та гимн КАУМ. По концерті відбулася спільна знимка. Хором проводив п. Я. Ярошович. Хорові продукції вийшли здатно, за що публика нагородила виконавців рясними оплесками. Концерт зробив дуже гарне враження, що слід приписати в першу чергу о. Володимирові Сломевському, опікунові та провідникові „Будучности" при св. Юрі та КАУМ, що вложив немало зусиль при підготовці цього свята.

Присилайте передплату!

СПОРТ.

Комунікат У. С. С.

В неділю 4. серпня ц. р. відбудуться в год. 17. на площі Сокола-Батька змагання у копаному мячі між У. Р. С. К. „Спартак" (Перемишль) і репрезентацією „Буревія-Тризуба" (Львів). Змагання попередять в год. 15. тренінгові легко-атлетичні змагання, останні перед Запоріжськими Ігрищами, в таких конкуренціях:

Мужчини: 100, 1500, 800+400+200+100, скок з жердкою, скок угору і стусан кулею.

Жінки: 60, 100 і скок угору.

І змагання в копанім мячі і легко-атлетичні повинні викликати велике зацікавлення серед змагунів і громадянства, тимбільше, що ввесь дохід призначений на фонд Запор. Ігрищ. Ціни вступів низькі.

Копаний мяч у Перемишлі.

ПЕРЕМИШЛЬ. ЗАПОРОЖЕЦЬ-БЕРКУТ 3:1 (0:1).

БУШКОВИЧІ. СТЕП-СПАРТАК 3:2 (2:1).

Оба ці змагання за мистецтво А-кляси розіграно в мин. неділю. Програна Беркута остільки прикра, що йому грозить тепер упадок до до Б-кляси. Програна сильного Спартака, що прийшла доволі несподівано, зменшила його виглади здобути мистецтво перемиської округи У. С. С.

В Б-клясі розіграли змагання в Коровниках:

КАРМЕЛЮК-БАТУРИН (Бушковичи) 0:2 (0:1):

Український спорт на Буковині.

ЧЕРНІВЦІ. ЯН-ДОВБУШ 7:3.

Товариські змагання, з яких переможцем вийшла німецька дружина. На оправдання високої програної Довбуша треба сказати, що українська дружина виступила до змагань у резервовому складі.

Міжнародні змагавня.

ВАРШАВА. Друга репрезентація Польщі-РАПІД 2:2 (2:0).

Всесвітна Спартакіяда в Москві.

В присутності 60.000 видців отворили в Москві офіціяльно т. зв. Всесвітню Спартакіяду. У змаганнях бере участь до 3.000 спортовців.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ. Двотижневик Література, мистецтво, наука, громадське життя. Рік II. Ч. 15. 1. VIII. 1935. Зміст: Д-р Іларіон Свєнціцький: Любитель і опікун мистецтва на владичому престолі. — Микола Філянський: З нею.. (поезія). — Як розуміти поезію? (Розмова в редакції з Б. І. Антоничем). — М. Возняк: До українського перекладу думок Богдана Залеського. — Ф. Мелешко: Під спекою та пожежою. — Антін Рудницький: „Свята Весна" Стравінського. — Степан Левинський: Японська поезія. — Мих. Рудницький: Dolce far niente. — Ю. Дорош: Мистецька світанна на ферiях. Осип Боднарович: УСС. — Чужинна хроніка. — Анекдоти. — Чи великих людей вражає критика? — Горобці на дротах. Летіло 40 сорок. — Ціна 50 сот.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ ч. 15 (21) з 1 серпня 1935 р. Зміст: Синівський Поклін Високопреосвященному Ювилятові (з приводу 70-ліття уродин Митрополита). — Перед виборами до законодатних палат (І. Парляментаризм на господарських рейках). — За ринок для українського промислу на Волині (Допис із Луцька). — Завішання, яке багато говорить.. — Легковаження чи неввага? (Ще про авдієнцію в мін. Косцялковського). — Боротьба за доступ до торговлі. — Що це таке халупнича (похатня) праця? — Ремесло протестує. — Вирізки з преси: Чи Польща буде накручувати коньюнктуру? Ще про кооп. і приватну торговлю, Загальні збори Гуртка СУК і Пр. у Перемишлі, Анкета в Тернополі, Анкета в Золочеві, Бранжові знавці для справ податкових, Короткі курси упрощеного книговодства. — Ріжні вісти. — Вияснюємо.. — Організаційні вісти. — Трибуна читача. — Податковий Інформатор. — Біржа. — Вел. фейлетон інж. М. Деревянка: Генрі Форд про працю, торговлю і промисл. — Малий фейлетон: „Ах, ці довжники" Г. Бруньки.

СВІТ ДИТИНИ. Львів, серпень 1935. Р. XVI. Ч. 12.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 3. VIII. год. 8 веч. „Панна молода з даху".

Неділя, 4. VIII год. 8 веч. „Панна молода з даху".

Цирк Станевських при вул. Пелчинській:

Субота, 3. VIII. дві вистави: 4·30 поп. і 8·15 веч.

Неділя, 4. VIII. дві вистави: 4·30 поп. і 8·15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: Знеславлена" і „Світла Адрії".

АПОЛЬО: „Для тебе співаю" (І. Кепура).

АТЛЯНТИК: „Кохання матуристки", „Тобоган".

ВАНДА: „Деревляні хрести" і „Ніч для Тебе".

ҐРАЖИНА: „Суданські мельодії".

КАСІНО: „Мужчини в небезпечнім віці". „Останній сиґнал".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Від вечора до півночі".

МАРУСЕНЬКА: „Біробіджан" і „Іскор".

МІРАЖ: „І що дальше сіра людино".

МУЗА: „Гра змислів".

ПАКС: Нечинне.

ПАЛЯС: „30 днів княжною".

ПАН: „Жінка на одну ніч" і „Міс Фльобра".

РАЙ: „Весела Зузанна" (Ліяна Гарвей).

СВІТ: Нечинне.

СОНЦЕ: „Мадам Батерфляй" і ревія „Парада гумору".

СТИЛЕВИЙ: „Помста пана Х." і ревія.

УТІХА: „У сітях бандитів".

ХИМЕРА: Нечинне.

Закордонне радіо.

Субота, 3. серпня 1935.

Відень (506,8) 14·00, 19·10 Форт. ресітайль, 21·25 Симф. образці з усього світа. **Братислава** (298,8) 18·05 Пісні, **Брно** (325,4) 17·40 Поезія літа в музиці, **Прага** (470,2) 12.30 Сальон. музика, 15·00, 16·30 Концерт, 18·20 „Гірський кришталь" оп. Решпа, 20·15 Сальон. музика, **Париж** (1648) 12·15 Музика, 20·00 Форт. ресітайль, 20·40 „Фортуніо" ком. оп. Месажера, **Берлін** (356,7) 15·30 Хор. 19·00 Солісти, 22·30 „Музика плине в веч. годину" вес. вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12·00, 18·15 Легка музика, **Кельн** (455,9) 16·00 Вес. пополудне, **Мінхен** (405,4) 14·20 Франконські пісні, 18·30 Пісні Цірера, 20·10 Оперетка, **Будапешт** (550,5) 18·40 Циг. музика, 20·15 „Княжна Чардаша" оп. Кальмана, **Міляно** (221,2) 11·30, 13·05 Легка музика, 21·30 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17·10 Солісти, 20·40 Вечір. опер.

Неділя, 4. серпня 1935.

Відень (506,8) Симф. концерт. 15.40 Камер. музика, 19.00 Форт. ресітайль, 19.45 „Золота жінка-мистець" оп. Айзлера. **Брно** (325,4) 9. 15 Пісні, 9.45 Сальон. музика. **Прага** (470.2) 12.15 Легка музика, спів, 20.10 Сальон. музика, 21.05 „Дві сестри з Праги" оп. Мілера. **Париж** (1648) 17.00 Легка музика, 20.00 Давні пісні, 20.30 Театр. **Берлін** (356,7) 11.30 Поважні й веселі пісні, 21.30 Бетовенівський концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 11.00 Рецитації, 15.10 Форт. ресітайль, 16.00 Концерт. **Кельн** (455,9) 8.30 Музика, 10.30 Хор, 12.00 Дута музика, 16. Оперетков попурі. **Ляйпціг** (382,2) 11.00 Шуманові твори, 15.00 Спів. **Мінхен** (405,4) 10.30 Давні танки й пісні. **Москва** (748) 17.30 „Богема" оп. Пучінія **Ленінград** (1124) 20.00 Симф. концерт. **Будапешт** (550,5) Два фортеріяни. 17.00 Циганська музика, 19.45 Оп. орх., **Міляно** (221,1) 20.40 „Фанфуля" ком. оп. Пареліа, **Рим** (420,8) 20.40 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Субота, 3. серпня 1935.

6·30 Ранішня авдиція 8·25 Практичні вказівки. 11·57 Сиґнал часу. 12·03 Метеорольогічні вісти. 12·05 Полудневий денник, 12·15 Із ріжних країв — гр. пл., 13·00 Хвилинка для жінок, 13·05 Мала орхестра, 13·30 Найгарніша гр. плита, 14·30 Новини з гр. пл., 15·15 Вояцькі пісонька з грамофон. плит, 15·25 Польська морська торговля, 15·30 Для дітей: Чар Андерсена, 16·00 Техн. скрипонька, 16·15 Легкі пісоньки, 16·30 Форт. ресітайль, 16·50 „У мети" опов. З. Барткевича, 17·00 Концерт орхестри, 18·00 Спорт. порадник, 18·10 Вірш Юр. Пачковського, 18·15 Концерт бидґоського муж. хору, 18·30 Огляд періодиків, 18·40 Сільва рерум, 18·45 Сальон. музика. 19·15 Реклям. концерт, 19·30 Пісні в вик. Олени Ліповської із форт. аком., 19·50 Актуальна гутірка, 20·00 Огляд краєвої та закорд. хліборобської преси, 20·10 Легка музика, 20·55 Образці з давньої та сучасної Польщі, 21·00 Авд. для закордону, 21·30 Святочний день на півдні — симф. концерт. 22·00, 22·06 Спорт. вістки, 22·10 Сирена над морем, 22·30 Легка музика з гр. пл.

Неділя, 4. серпня 1935.

8.30 Ранішня авдиція. 8.33 Хліборобська газетка. 8.45, 8.48 Руханка. 9.02 Мала орхестра; в перерві ок. 9.15 Поранний денник. 9.50 Спорт. гутірка. 10.00 Кілька пісеньок із гр. пл. 11.57 Сиґнал часу 12.03 Від джерел Висли до Черемошу. 12.20 Муз. поранок; у перерві в год. 13.00 Театр Уяви „Гумор у Словацького" (сцени з „Балядини"). 14.00 Найгарніша гр. пл. 15.22 Огляд ринків рільних продуктів. 15.35 Музика з гр. пл. 15.45 Гутірка для сільських господинь. 16.00 Концерт солістів (спів З. Масальська, скрипка В. Коханський). 16.45 Літер. постаті живуть між нами. 17.00 Мала орхестра. 18.00 Трансм. з кольонії в Вел. Всі. 18.15 Равель „Сонатіна" з гр. пл. 18.30 Вся Польща співає. 18.45 Здовж кордонів Польщі (на кордоні Сх. Пруссії). 19.10 Реклям. концерт. 19.25 Трансм. фраґменту веслярських реґат за мистецтво Польщі в Бридусті. 19.50 Бюро студіїв розмовляє зі слухачами. 20.00 Комендант як вояк і вожд (відч. Каден-Бандровського про Пілсудського). 20.10 Концерт симф. орхестри (муз., спів). 20.45 Вийми з творів Пілсудського. 20.50 Веч. денник. 21.00 Мужик і поет — муз.-словна авд. 21.30 На веселій львівській хвилі. 20.00, 22.15 Спорт. вістки. 22.50 Концерт мариинарки. 23.05 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.25—5.27 зол.

Нім. марка 1·76—1·82, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·15—26·30, австр. шілінґи 99·00—101, чеські корони 21·40—21·80, рум. леї 30·00—32·00, ліри 39·00—42·00.

Золото: Доляри 9·05—9·10, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60—4·70, 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Премійки.

Долярівки 52·50—54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 43·00—44·50.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЗБІЖЕ.

	від	до	від	до
Жито одноціле	9·25—	9·50	11·00—	11·25
Жито збірне	9·00—	9·25	10·75—	11·00
Ячмінь одноцілий	10·50—	10·75		
Ячмінь на мливо	9·50—	9·75	11·50—	11·75
Овес ех 1935 р.	10·50—	11·00	12·50—	13·00
Кукурудза краєва	17·50—	18·50		
Гречка на мливо	16·75—	17·00		
Крупи гречані	31·00—	32·00		

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 1. і 2. серпня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опаковання	2·30 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакованням	2.34·50 „
1 кг. масла дес. експорт. з експортованим опакуванням	2·50 „
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·65 „
1 к. яєць	3·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 2 VIII. ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кг.	0·80 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·80 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Ціни „Маслосоюзу", які подано вчора ріжняться дещо, обовязують ціни, які подано нині.

ОПОВІСТКИ.

Катруся Мовчан, абс. гімн. і Іван Балук, абс. Б. А., замісць повідомлень про своє вінчання складають на Рідну Школу 15 зол.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Покій винайму солідному льокаторові. Відомість: Адмін. „Діла". 92 1-1

Винайму 2 покої і кухню 55 зол. Пелчинів 12 А. 101 1—1

Купно годинника є справою довіря. Дешево купите добрий годинник у славнозвісній пятьдесятьлітній катальоґовій фірмі **Іван Зельтенрайх,** Львів, Маріяцька пл. 5 82 2—1

Машини до писання українсько-польські Адлер-Мерцедес оказійно продає „Машинотип". Ягайлонська 24. 101 1—1

До кольоніяльного склепу потрібна негайно фахова сила за кавцією. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Фахова". 101

ОГОЛОШЕННЯ.

Конкурс

на Фотоґрафа — до роблення знимок на провінції, що призначені до ювилейного альбому для Експ. Митрополита — оголошує Т-во св. Андрея, Львівський Відділ. Звертатися о. Роман Ганас, Збоїска, Львів XXIV. 104

Хто має Народову Позичку?

Приймаємо

її в повній вартости при закупні **МЕБЛІВ** на сплати

Меблевий Дім

ДОРОТЕУМ

Львів, Бракерівська 3.

ДЕВОЦІОНАЛІЇ

найдешевше поручає — — І. СТАДНИК

ЛЬВІВ, ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА Ч. 28 2 Б 90—30

Читайте „Діло"!

Гарні й дешеві книжки

Видавничої Спілки „Діло"

	ціна	почтова пересилка
Др. Е. Олесницький: **Сторінки з мого життя І.—ІІ.**	2·80 зол.	0·50
Мих. Галущинський: **З Українськими Січ. Стрільцями**	1·90 „	0·30
Василь Софронів: **Липнева отрута**	1·40 „	0·30
Евген Чикаленко: **Спогади Частина І. ІІ. ІІІ.**	4·50 „	0·50
Окрема частина по зол 1·50		
Ст. Левинський: **З японського дому**	1·50 „	0·30
М. Рудницький: **Між ідеєю і формою**	1·50 „	0·30
Е. Бронте: **Буреверхи,** переклав М. Рудницький	(вичерпане)	0·25
Проспер Меріме: **Блакитна кімната та інші оповідання,** переклав Василь Софронів	0·95 „ 1·50 „	0·30
Альфонс Доде: **Маціцький,** із французької мови переклав М. Рудницький	1·00 „	0·30 0·15
Володимир Островський: **Сміх землі**	0·80 „	0·15
Микола Матіїв Мельник: **Крізь дим і згар**	0·50 „	0·15
Гордій Брасюк: **Безпутні**	0·50 „	0·15
Михайло Возняк: **Шевченко і княжна Репніна**	0·80 „	0·15
Михайло Возняк: **Белей і Кониський**	0·50 „	0·15
Др. Ст. Баран: **Новий самоуправний закон**	0·80 „	

Дістати можна у Видавничій Спілці **„Діло" Львів, Ринок 10** та у всіх книгарнях.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.